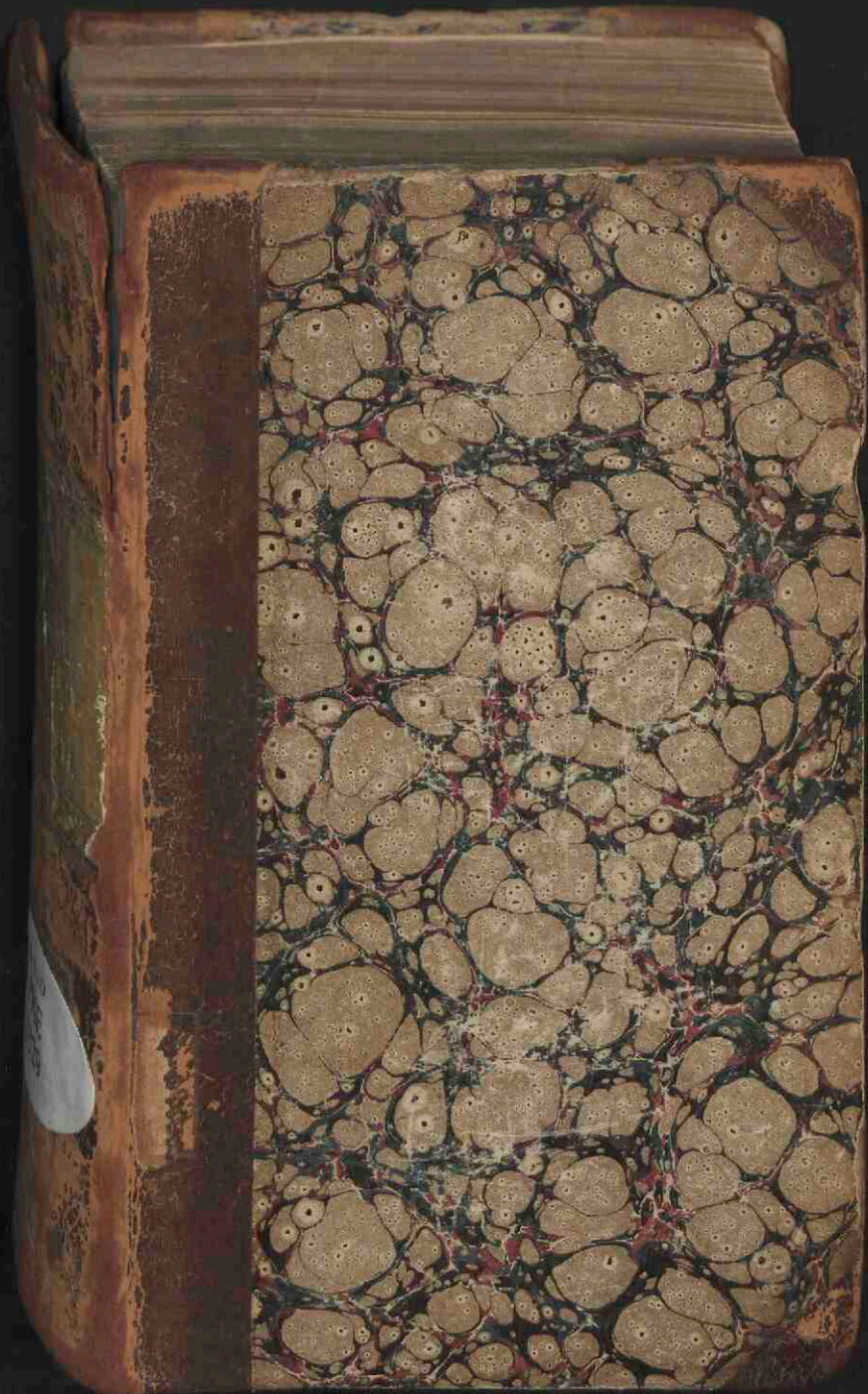
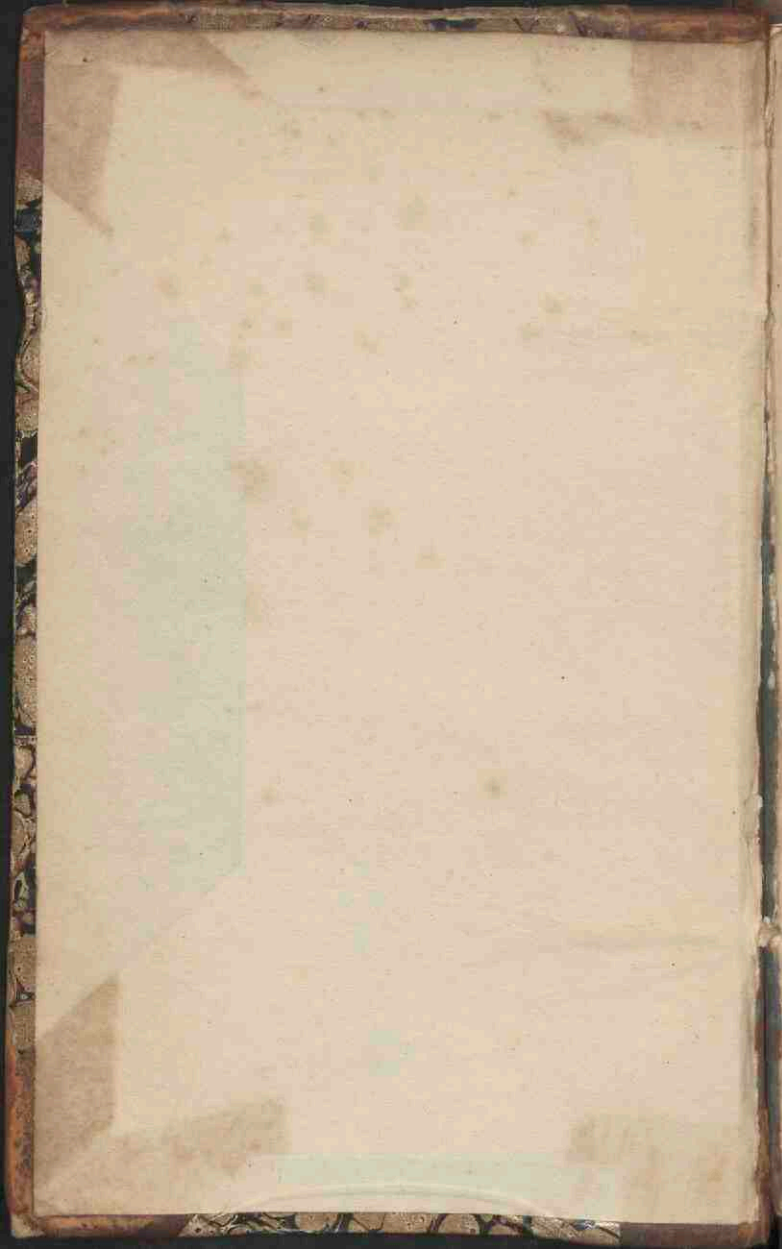

Gods hoogheid en der menschen geringheid, naar Jezaia XL: 12-18.

<https://hdl.handle.net/1874/353485>

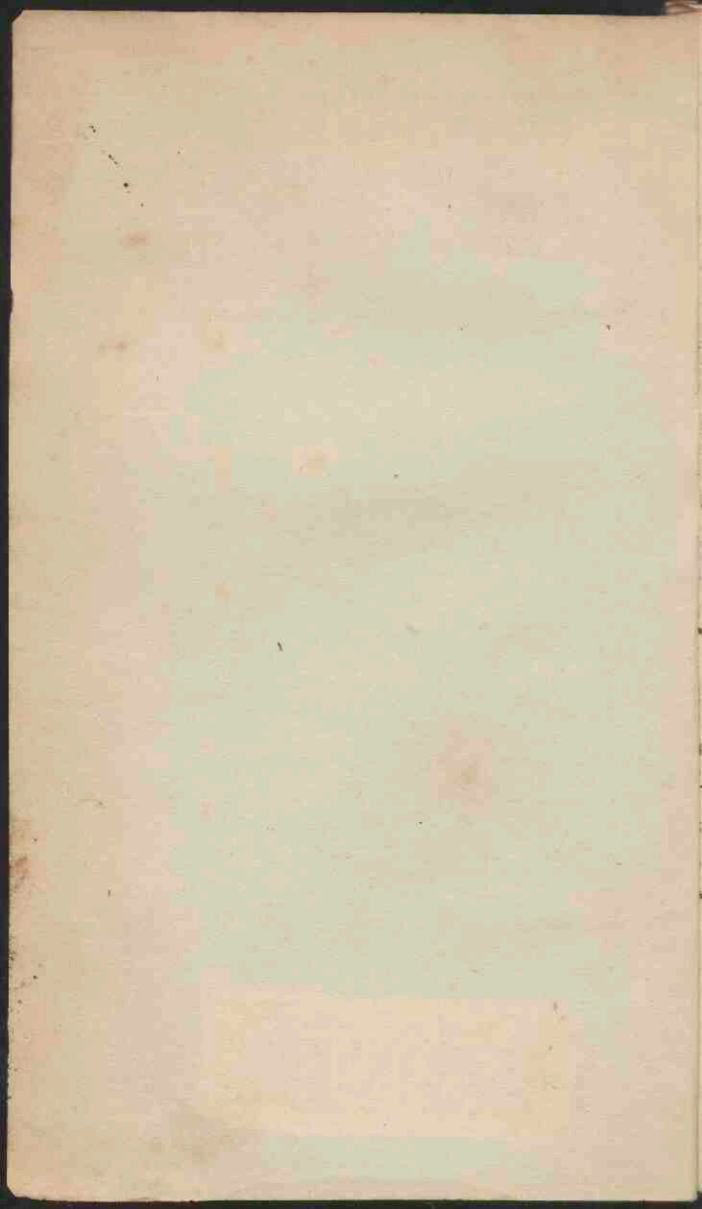

I a . 360 .

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3939 6977

Nederlandsch Zendinggenootschap

GODS HOOGHEID

①

EN DER

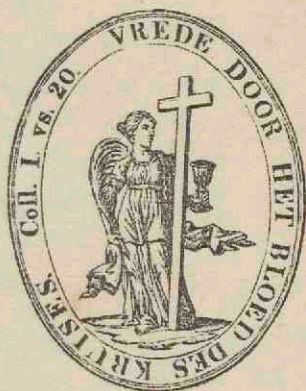
I $\frac{7}{21}$

MENSCHEN GERINGHEID,

NAAR

AKE 132g

Jezaia XL: 12—18.

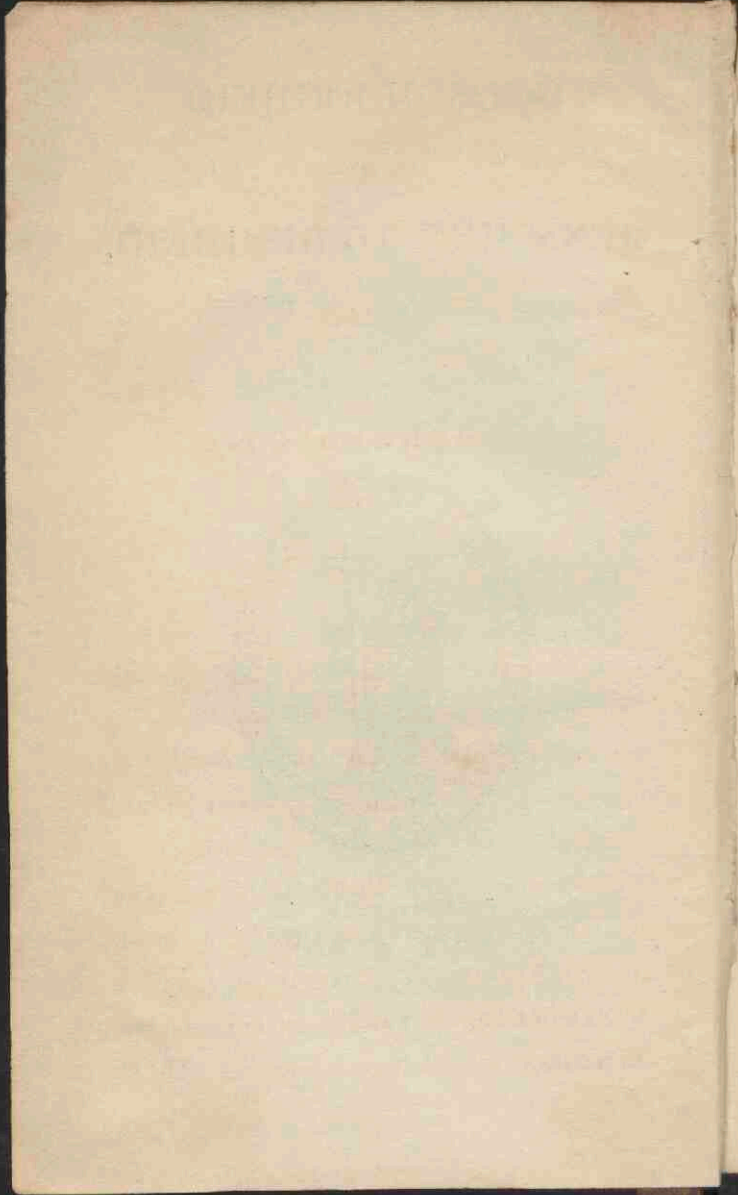
Te ROTTERDAM, bij

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1856.

No. LXIX.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter berordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij min geoeffenden; — namelijk: L. MERENS, Predikant, H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleeraar te Utrecht, J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage, J. BRAVE, W. VAN DER LEEUW, Predikanten te Amsterdam, R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr.

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezès onderteekend is.

M. Wijn

Bonen

GODS HOOGHEID

EN DER

MENSCHEN GERINGHEID,

NAAR

JEZAIA XL: 12—18.

Er zijn weinig plaatsen in den Bijbel, die ons zóó schoon, zóó treffend de grootheid van God, en der menschen nietigheid aanwijzen en doen gevoelen, als die, welke aan het hoofd van dit boekje vermeld staat. Gij zult dit heerlijke hoofdstuk van Jezaia's Godspraken meermalen gelezen en overpeinsd hebben. Doch, terwijl gij u tot de lezing van dit boekje nederzet, verzoek ik u nogmaals het 12de en de onmiddellijk volgende verzen tot het 18de te herlezen. Hoe ver-

heven is die voorstelling van Gods grootheid tegenover onze geringheid! Is het u niet goed daarbij opzettelijk bepaald te worden? Nimmer kunnen wij daarvan te diep doordrongen zijn. En er zijn tijden, waarin de levendige overtuiging daarvan dubbel noodzakelijk is. Als men zoo veel zelfverheffing en eigenwaan bij de menschen bespeurt; als men vermete en booze aanslagen ziet gelukken; als men het rumoer der volken vernoot, en bij de woelingen van rondsom, met bange bezorgdheid wordt aangedaan, ô dan is het goed, oog en hart naar boven te richten, en zich te sterken in den eeuwigen God, die de Vorsten der aarde vernedert tot niet, en de volken minder maakt dan ijdelheid.

Met het 12de vers vangt een nieuw stuk of gedeelte der Profetie aan. Dit hangt slechts in zoo ver met het vorige zamen, als het den grond bevat, waarop het godvruchtige Israël mogt hopen, dat de groote beloften, waarmede de Profeet zijn volk getroost had, en waarbij hij hun de zegenrijke komst

van Jehova tot zijn volk, de openbaring van de heerlijkheid des Heeren had toegezegd, zeker zouden vervuld worden. Al ging ook geslacht aan geslacht voorbij, al gebeurden er nog zoo vreemde en groote dingen, voor den Heer was niets te wonderlijk. Tot tweemaal toe maalt de Godsmān de grootheid van Jehova af. Eerst ter beschaming van afgoderij en beeldendienst, in de aan het hoofd van dit boekje aangewezenē verzen; daarna, vs. 22, ter bemoeiding van zijn volk in den tijd van druk en angst, dien zij vooraf zouden moeten doorworstelen, en die de komst van den beloofden dag des heils voorging. Gij vindt hier eerst eene beschrijving van Gods almagt, vs. 12, van zijne onbegrijpelijke wijsheid, vs. 13 en 14, van zijne majestueuse grootheid, vs. 15—17, en van dit alles de toepassing, ter beschaming der afgoderij, vs. 18.

Vs. 12. Wie heeft de wateren met zijne vuist gemeten? en van de hemelen met de span de maat genomen? en heeft in eenen

drieling het stof der aarde begrepen? en de bergen gewogen in eene waag, en de heuvelen in eene weegschaal?

Hooren wij wat de Profeet van de almagt des Allerhoogsten getuigt, het is naar de diepte der zee, naar de hoogte des hemels, naar het vlakke der aarde, naar de trotsche bergen, dat hij ons wijst. Beschouwt de zee, dien onmetelijken waterplas, den oceaan in zijne bijkans onafmetelijke uitgestrektheid en onpeilbare diepte. Wie heeft die wateren met eene holle hand, als in zijne vuist gemeten? geen druppel te veel of te weinig. Hij, de Formeerder van alles, deed het. De onmeetbare hemelboog, die onzen aardbol omgeeft, is voor Hem niet meer, dan of wij iets met de span van de hand omvatten. De millioenen der millioenen stoffdeeltjes der aarde zijn bij Hem geteld en gewogen, als of wij in een drieling, in een derde deel van een *Epha* iets verzamelen. De trotsche berggevaarten, die zich met hunne kruinen in de wolken verliezen, heeft Hij gewogen, gelijk wij iets wegen in eene schaal, en de heuvelen in eene weegschaal. De Profeet stelt dit op eene treffende wijze

als eene vraag voor: wie kan dat? En in die vraag is het antwoord vervat en opgesloten: dat doet God!

Niet minder schoon is de teekening van Gods hooge wijsheid, vs. 13, 14.

Vs. 13. *Wie heeft den Geest des HEEREN bestierd, en [wie] heeft hem [als] zijn raadsman onderwezen?*

Vs. 14. *Met wien heeft hij raad gehouden, die hem verstand zoude geven, en hem zoude leeren van het pad des regts? en hem wetenschap zoude leeren, en hem zoude bekend maken den weg des veelvoudigen verstands?*

Wie heeft den Geest des HEEREN bestierd, en [wie] heeft hem [als] zijn raadsman onderwezen in het ontwerpen zijner plannen en in de uitvoering zijner raadsbesluiten? Bestaat er iemand wien Hij geraadpleegd heeft om verstand te bekomen, of die Hem leeren zou, welk het regte pad is, dat Hij in het bestuur der wereld moest inslaan? Is er iemand die Hem zou moeten bekend

maken, welke de veelvoudige, de duizende middelen en wegen zijn, waaruit zijn verstand zou hebben te kiezen? Eenvoudiger en te gelijk krachtiger kon de goddelijke wijsheid niet voorgesteld worden. Onder de menschen wordt er niemand gevonden, die den raad en het onderwijs van anderen niet zou behoeven. Zelfs de allerwijste is tot die wijsheid niet gekomen, dan na voorafgaand onderrigt. Hij heeft zijne kennis, de ontwikkeling zijner vermogens grootendeels te danken aan hetgeen hij van anderen geleerd heeft. Doch God heeft niemand noodig. De formering van hemel en aarde en zee, het bestaan en de inrigting van alle deelen, de verscheidenheid en overeenstemming en de ontwikkeling zijner plannen, het is alles een uitvloeisel van het goddelijk verstand. De Apostel PAULUS, van aanbidding doordrongen over de diepte der wijsheid van Gods oordeelen en wegen, schreef daarom eens met zinspeling op deze plaats: *wie heeft den zin des Heeren gekend, of wie is zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal hem weder vergolden worden? Want uit Hem en door*

Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid (1).

Die grootheid Gods gaat alle beschrijving en gedachten te boven. Al de volkeren der wereld, hoe veel, hoe groot en magtig ook; die duizend millioenen menschen, welke daar in Oost en West en Zuid en Noord leven en zich bewegen, zijn, bij Hem vergeleken, niet meer dan een waterdruppel in een boordevollen emmer. Het geeft of neemt niets, het is van geene de minste waarde; men merkt het niet eens. Of gelijk een stofje dat op een weegschaal valt en geene de minste kracht heeft om de balans te doen overslaan. Een stofje, dat de adem der lippen wegblaast, en het vervliegt. Hij werpt de eilanden daar heen als dun stof. Het is als of de mensch een handvol stof daar heen strooit, en ziet het zijn eilanden in de wereldzee. Welk eene verhevene gedachte! Neemt eens voor u eene wereldkaart. Ziet daar op den uitgestrekten oceaán die

(1) ROM. XI: 34—36.

grootere en kleinere eilanden in schijnbare wanorde en in overgrootte menigte verspreid. Het is de handvol stofs door den Almagtige uitgestrooid.

Ja zoo groot en heerlijk is God, dat niemand in staat is Hem naar waarde, overeenkomstig zijne heerlijkheid te dienen. Geene offerande, hoe aanzienlijk en menigvuldig, is zijner majesteit waardig. *De Libanon is niet genoegzaam om te branden en zijn gedierte niet genoegzaam ten brandoffer.* De *Libanon* was een gebergte aan de Noorderlijke grenzen van *Kanaän* gelegen, bekend en beroemd van wege zijne uitgestrekte wouden van cederen en dennen. In die boschaadjen hield zich eene menigte van allerlei dieren op. Wie kon al dat heir van beesten, welke in het digte geboomte hunne verblijfplaats vonden, zich vertegenwoordigen. En ziet nu hoe stout en groot is de teekening van den Profeet! Wat zoudt gij, o mensch! meenen, dat gij door het vermenigvuldigen van uwe dank- en zoenoffers Hem eene waardige hulde zoudt toebrengen? Al het geboomte van den *Libanon* tot eene houtmijt bijeengebragt, en al het gedierte, dat

zich in die wouden ophoudt, tot een offer daarop gelegd, het is nog oneindig beneden de hulde en eere, die Hem toekomt. Ja alle volken zijn als een enkel niet, ja minder dan niet en ijdelheid bij Hem te achten.

Bij wien dan — zoo besluit de Profeet — zult gij God vergelijken? of wat gelijkenis zult gij hem toepassen?

Waar ter wereld is iets te vinden, of wat kunt gij bedenken, dat Hem, den onzienlijken en heerlijken God zou afbeelden? Het is niet alleen dwaas en ongerijmd, maar het is ook onteerend voor den hoogen God, den God des hemels en der aarde, de heerlijkheid van den Schepper te veranderen in de gedaante van een schepsel. Het is eene verduistering des verstands, zoo groot als er eene zijn kan, die aan het ongerijmde grenst. Hij is met niets te vergelijken; Hij kan door niets voor het zinnelijk oog des menschen afgebeeld worden.

Wat dunkt u lezer! is bij al het eenvoudige der beelden, waarvan de Profeet zich

bedient, het grootsche, het verhevene en eerbiedwekkende der zaken niet indrukmakende? Gevoelt gij u niet getroffen door die voorstelling der grootheid en majesteit van den hoogen God? Voorwaar, het is eene teekening den verlichten geest, den edelen zin, het dichterlijke gevoel en het godvruchtige hart van JEZAJA waardig.

Wij willen die onvergelykelijke, alles overklimmende grootheid van God nog nader beschouwen zoo als zij, met andere waarheden verbonden, ons in den Bijbel wordt voorgesteld. De wijsgeer, de natuurkenner en sterrekundige geven ons wel zulke beschrijvingen der goddelijke magt, wijsheid en liefde die ons in verwondering en verbazing doen wegzinken. Zij doen ons ook wel eens den onmetelijken afstand gevoelen, die er tusschen den hoogen Schepper en ons bestaat. Doch velen hunner doen dat op eene wijze, die, in plaats van ons aan te trekken, ons aan God te verbinden en in Hem ons te sterken, Hem op eenen verren afstand van ons verwijderen, even als of

Hij veel te groot ware om zich met den nietigen worm der aarde te bemoeijen. Zij stellen Hem voor als te hoog om zich tot ons neêr te buigen; den mensch, als veel te klein om tot Hem op te klimmen. Zij rukken het verband los, dat er tuschen God en ons bestaat, en maken eene kloof der verwijdering, welke ten laatste in de vertwijfeling des ongeloofs doet nederzinken. Neen! zulk een God, wien ik alleen zou mogen bewonderen, maar niet zou durven naderen met mijne kleine behoeften; voor wiens grootheid ik alleen zou moeten beven, zonder dat ik Hem zou kunnen genieten; die veel te hoog en te verheven ware, om zich met mijne aangelegenheden, nooden en bezwaren in te laten, zulk een God zou ik nooit kunnen beminnen, dienen en vertrouwen. Arme wijsbegeerte, die dit leert! Zij brengt ons weer terug naar den toestand der Heidensche volken, van welke een Apostel schreef: *zij zijn zonder God in de wereld* Efez. II: 12^b. Het zou dan voor ons hetzelfde wezen, als of God voor ons niet bestond. Wij waren van alle hoop, troost en moed verstoken, rampzaliger, dan

de dieren des velds, die Hem niet kennen en ook niet kunnen begeerig zijn naar zijne gunst, noch vatbaar om zijne nabijheid, hulp en gemeenschap te smaken. Die grootheid Gods, welke de Bijbel allerwege predikt, plaatst haar niet alleen naast het kleine, maar ook in verband met het kleine, zoo dat Hij het minste gadeslaat, voor het geringste genaakbaar is, zich aan den alleringste wil mededeelen en in den meest onwaardige zich in ontferming verheerlijken. Met andere woorden: de Bijbel beschouwt Gods onnagaanbare hoogheid in verband met de leer van Gods *Voorzienigheid*, des *gebeds*, en der *verlossing door Jezus Christus*. Ziet daar het gewigtige, het moed- en hoopgevende oogpunt, waaruit wij de hoogheid des Heeren, bij het licht van het goddelijk onderwijs, kunnen en mogen beschouwen.

De Heer, ja is eindeloos groot; zoo groot dat de hemelen Hem niet kunnen bevatten. Hij zit daar boven den kloot der aarde, en derzelve inwoners zijn als sprinkhanen voor Hem. Hij omgordt zich met het licht als

met een kleed; Hij spant de hemelen uit als een doek. Hij is het die de wolken tot zijn wagen maakt, die op de vleugelen des winds wandelt. Hij telt de starren bij name en doet met het heir des hemels en de inwoners der aarde naar zijn welbehagen. Aller menschen wegen en harten slaat Hij gade. Hij weet hunne werken, Hij formeert hunne harten, Hij bestiert hunne schreden, Hij ziet hunne tranen. Geen schepsel zoo eenzaam, zoo verborgen, zoo klein, voor hetwelk Hij geene zorg draagt. Hij leidt de zon op hare baan, Hij hangt de aarde aan een niet, Hij doet de zee bruisen, maar behoudt ook menschen en beesten. Hij doet het gras uitspruiten en bekleedt de leliën met vorsteliijken tooi. Hij zorgt voor de muschjes, ja niets is aan zijn opzigt ontrokken. Hij is de Verzorger van allen, Zijn oog doorloopt de gansche aarde, Hij vergeet geen zijner schepselen, Hij is niet verre van een iegelijk onzer, Hij gedenkt aan alles, Hij zorgt voor alles, Hij leidt en bestuurt alles. Van daar dan ook, dat Hij het is, die de vorsten te niet maakt, de rigters der aarde maakt tot ijdelheid, en dat

men nooit zeggen kan: *mijn weg is voor den Heere verborgen en mijn regt gaat van mijnen God voorbij*. Van daar ook dat Hij het is, *die den moede kracht geeft en sterkte vermenigvuldigt, dien die geene kracht heeft*. Er bestaat dus geen noodlot, geen toevallige zamenloop van omstandigheden en gebeurtenissen. God is geen ledig, werkeloos aanschouwer van der menschen bedrijven en lotgevallen. Er is niet maar eene algemeene, op het groote alleen invloed hebbende Voorzienigheid, maar eene bijzondere, die tot de geringste kleinigheden zich uitstrekt, alles omvat en voor alles zorg draagt. Hij regeert overal, in allen en alles. Dat is wel voor het menschelijk begrip te hoog, en te diep en te wijd, om het te kunnen bevatten, maar juist dit beantwoordt aan het oneindige zijner magt, wijsheid en algenoegzaamheid. Dit is overeenkomstig zijne alles te boven gaande grootheid. *De Schepper van de einden der aarde wordt noch moede, noch mat, en daar is geen doorgronding van zijn verstand*. Zijn alle volken der aarde zamengenomen voor Hem minder dan niet, zoo is ook één wenk, zoo

is slechts het magtwoord: het zij zoo! genoeg om allen te dragen, in aller behoeften te voorzien, en alles te doen wat Hem behaagt. En gelijk in de geheele schepping, niet minder in het kleine dan in het groote, zijne magt, wijsheid en goedheid uitblinken, zoowel in den geringsten worm, in het grasspiertje en in den zandkorrel, als in den mensch en den Engel; even zoo openbaart God zijne grootheid in het lot van den slaaf en den bedelaar, zoowel als in de ommekeer van staten en de lotgevallen der grootste monarchijen. Overal is Hij groot; overal nabij; van niets uitgesloten; door niets beperkt!

Die groote God is niet alleen niet verre van ons, maar ook *genaakbaar voor ons*. Hij bewoont een ontoegankelijk licht, maar is voor stervelingen niet ontoegankelijk. Hij is boven alles verheven; maar buigt zich neder tot het kleinste kind. Hoort en verstaat, wat het Woord der Openbaring zegt: *alzo zegt de Hooge en de Verhevene, die in de eeuwigheid woont en wiens naam heilig is: Ik woon in het hooge en heilige en bij*

dien die eenen verbrijzelden en nederigen geest heeft. Jez. LVII: 15. Die mij lief heeft, die zal mijne geboden bewaren; mijn Vader en ik zullen tot hem komen en wij zullen woning bij hem maken. Joh. XIV: 23.

De Heer is nabij aan allen die Hem aanroepen in geest en waarheid. Hij hoort het gebed, zijne ooren zijn geopend voor het geroep der regtvaardigen. Ja zelfs hoort Hij de jonge raven, als zij tot Hem om spijszschreeuwen. Hij is de regter der weduwen, de vader der weezen, die den verdrukten recht doet en de twistzake der armen twist; de toevlugt te allen tijde, de helper der nooddriftigen, de wreker van het kwade, en de sterkte in den dag der benaauwdheid. Zoo predikt ons de Bijbel den Allerhoogste, maar zoo kent, zoo geloofst de wereld Hem niet. Zij meent in hare wijsheid dat God veel te groot is, dan dat Hij op het gebed van geringe menschen zou acht geven. Zij stelt ons Hem voor als een onbewegelijk wezen, die in zijn wereldbestuur geen acht kan slaan op de klagt en de begeerten der stervelingen. Zij meent dat de verhooring der gebeden slechts de vrucht is van bekrom-

pene denkbeelden omtrent God, die zich met al die kleine aangelegenheden van elk mensch niet bemoeijen kan. Dit is de troosteloze leer van de wijsheid dezer wereld. Zij maakt van God een onverbiddelijk wezen. Zij ontrukkt ons allen steun en toevlugt in den nood. Zij zegt met eene wreede en hartverpletterende koelheid: „mensch! gij zijt een verlaten schepsel.” Zóó heeft ons Christus den Vader niet geopenbaard. Zóó heeft de hooge God niet gesproken, als Hij zeide: *roept Mij aan in den dag der benaauwdheid; Ik zal er u wihelpen, en gij zult Mij eeren.* Psalm I.: 15. Neen, voorwaar! dan ware Hij niet goddelijk, maar menschelijk groot, wanneer het Hem aan de magt, of aan den wil ontbrak, om de gebeden zijner kinderen te hooren; dan verdient Hij den naam van Vader niet, die minder doet, dan elk aard-sche vader gewoon is te doen. *Bij wien dan, — zoo mogen wij ook hier met den Profheet zeggen, — bij wien zult gij God vergelijken? of wat gelijkenis zult gij op Hem toepassen?* vs. 18. Zou men zich dan niet van Hem het beeld vormen van eenen ongevoeligen, harden, ontoegankelijken des-

poot, die geene beden zijner ouderdanen aannemen of verhooren wil? Neen! juist dit is het troostrijke van zijne bedwelmende, goddelijke grootheid, dat Hij, te midden zijner zelfgenoegzaamheid en gelukzaligheid, zich tot het geschrei van het kind wendt, dat Hij over geheel de oppervlakte der aarde kent en hoort die Hem aanroepen, dat Hij de lofzangen der Engelen en zelfs de gesmoorde zuchten van den mensch opmerkt, en in de uitvoering van zijne ontwerpen tevens de verhooring onzer gebeden heeft aaneengeschakeld. Kunnen wij dien schakel niet nagaan noch verklaren, wij zijn ook menschen-kinderen, en Hij is God. Wie, omdat het onbegrijpelijk is voor ons zwak verstand, eene zaak, die op iedere bladzijde des Bijbels geleerd, door de behoefte van ons hart gevorderd en door duizend voorbeelden der ervaring zoo onwedersprekelijk bevestigd wordt, wilde ontkennen, die zou daardoor zoo wel Gods grootheid, als zijne eigene geringheid loochenen.

Nog heerlijker openbaart zich die goddelijke grootheid, wanneer wij haar in verband

beschouwen met die hoofdleer der Openbaring, onze begenadiging en verlossing door *Jezus Christus*, Gods Zoon, onzen Heer. Zóó groot, zóó oneindig zie ik Hem in de schepping niet! Door de zonde zijn wij vijanden Gods geworden, opstandelingen in het groote rijk van God, die zijn oppergeseg niet meer erkennen, zijne goede en heilige wetten verachten, zijne gaven misbruiken, zijne aarde bederven en zijne bedoelingen tegenwerken. Dit zijn wij allen in meerdere en mindere mate. Dit zijn wij van nature. En hoe leert het Evangelie ons nu Hem kennen? *Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe. Joh. III: 16.* God heeft zijnen Zoon gezonden tot eene verzoening onzer zonden, en overgegeven tot in het lijden des doods. Door Hem wil Hij ons al onze zonden, hoe veel en hoe groot ook, genadig vergeven, ons weder tot zijne kinderen en erfgenamen aannemen, al de schatten zijner algenoegzaamheid voor ons openen, ons van alle jammeren en kwalen

verlossen, ons met vaderlijke liefde en trouw leiden, en ons eenmaal niet alleen deelgenooten van eene eeuwige zaligheid, maar zelfs zijner heiligheid gelijkvormig maken, en in zijne nabijheid en gemeenschap eene onuitsprekelijke vreugde doen smaken. Dat is de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Christus Jezus, welke ons in den spiegel van het Evangelie geopend is. Dat is die onuitsprekelijke rijkdom van genade, welke Hij aan ons verheerlijken wil. Voorwaar! daarbij mogen wij nog veel meer dan DAVID, bij de beschouwing van den prachtigen sterrenhemel, uitroepen: *wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?* Psalm VIII: 5. Hier is alles even groot, de hoogte, waaruit die ontfermende liefde is afgedaald, de diepte, waartoe zij zich heeft willen vernederen, de lengte der eeuwigheid, waartoe zij zich uitstrekt en de breede stroom der zaligheid en der schare die zij omvat. Die God, voor Wien het gansche menschedom minder is dan een druppel aan een' emmer en een stofje aan de weegschaal, die God, een God vol zaligheden, voor ons onwaardigen, voor

zulke nietige wezens! Hier moeten wij in sprakelooze aanbidding nederzinken; hier hebben wij geene woorden, geene gedachten meer!

Ziet daar het licht in hetwelk wij, naar den Bijbel, ons de grootheid Gods mogen en moeten vertegenwoordigen. Wat dunkt u? zullen wij Hem niet alleen bewonderen, maar ook dienen, ons in Hem verblijden en in Hem be-roemen? Zullen wij ons gewillig aan Hem onderwerpen, op Hem vertrouwen, en op eene waardige wijze Hem verheerlijken? Het is de verlossende liefde van dezen grooten en ontfermenden God, welke ons zoo wel met den diepsten eerbied, als met de teederste weder-liefde vervullen moet. Deze voorstelling van God, zoo als wij Hem kennen in Zijne ontfermende goedheid door Christus, zal ons aan de eene zijde beveiligen om niet verpletterd te worden en van Hem weg te vlugten bij de vertegenwoordiging zijner majesteit en hooghheid, en aan de andere zijde er ons voor be-waren, dat wij door het besef zijner grenzelooze liefde niet vergeten den onmetelijken afstand, die er tusschen Hem en ons bestaat.

Ziet, hoe de gedachte aan Gods hoogheid en onze geringheid ons tot vernedering, tot beschaming, tot opwekking en bemoediging dienen moet.

Vernederend voor allen, die zich zelven hoog gevoelen en over de dienst van God laag denken.

Het is door alle tijden heen, den mensch eigen geweest zich zelven te verheffen en hoogen dunk van zijn verstand, kracht, waarde en verdiensten te koesteren. In onze dagen behoort het bij vele onder de dwaze verblindings, van eigene wijsheid, moed, overleg, doorzigt en kracht veel te verwachten en God voorbij te zien. Maar wie zijt gij, ô mensch! die u alzoo verheft? Gij zijt het duizend millioenste gedeelte van dat menschedom, hetwelk bij God minder is dan niets, enkel ijdelheid. Wat kunt gij op de groote schaal der gebeurtenissen leggen? niet eens een stofje, geen enkele druppel water in een emmer. En gij zoudt u verbeelden iets te zijn, daar gij niets vermoogt? zóó kan een worm zich verheffen tegen een heirbende van duizenden. Arme mensch! de adem, waardoor gij leeft,

het verstand, waardoor gij denkt, de kracht, waardoor gij uwe hand kunt opheffen, vermoogt gij niet te onderhouden, noch te besturen. Gij meent wat te zijn, en gij zijt echter niets. Verneder u in het stof, waaruit gij zijt voortgekomen en waartoe gij zult wederkeeren, en houd op met roemen in u zelve en dat steunen op u zelve. Wat gij zijt, zijt gij door God alleen; wat gij vermoogt, wat gij weet, wat gij doet, het is alles, alles door God en zoo lang Hij u de kracht verleent. *Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt, en wat roemt gij, als of gij het niet ontvangen had?* 1 Cor. iv: 7. *Zal een bijl zich beroemen bij hem, die daarmede houdt, of eene zaag pogchen tegen hem die ze trekt?* Jes. x: 15. Belachelijk is voorwaar deze zelfverheffing. Ons werk en alles wat wij zijn, is, bij God vergeleken, minder dan ijdelheid!

Er zijn menschen, die de dienst van God verwaarloozen en gering achten. Hoe moet het hen vernederen, als zij aan de hoogheid van den Heer denken, Wiens vereering zij smaden! Is het klein in de oogen der zulken God te dienen? ziet gij uit de hoogte

neder op hen, die God vreezen en met diepen eerbied voor Hem vervuld zijn? Bedenkt het eens, hoe groot Hij is, voor Wien men knielt, Wiens ongenoegen men vreest, Wiens goedkeuring men beoogt, Wiens wil en eer men lief heeft! Hij is het, die den geest der Vorsten, als druiventrossen afsnijdt, voor Wien de magtigste alleenheerscher niets is. Zou het schande zijn voor Hem te buigen? eene bijzaak, eene kleinigheid wezen Hem te ontzien? Kan er iets hooger, iets waardiger zijn dan Hem te eeren, die hooger is dan alle hoogen, en in Wiens hand alle dingen bestaan? Gij buigt u voor meer aanzienlijke mede-stervelingen, gij vindt er uwe grootheid in, dat gij bij de grooten der aarde in gunst staat. Zoo kan de worm er zijne eer in vinden, als hij bij zijnen medeworm eenigen voorrang heeft. O ellendige verblindings! Zij is de afgoderij der beschaafde wereld, den Schepper beneden het schepsel te stellen, en dwaasheid te achten hetgeen de wijsheid en de eer der hemellingen uitmaakt. Neen! spreek niet meer van de onzinnigheid en verstands-verduistering dergenen, die beelden eere bewijzen en van de ijdele dingen

hun heil verwachten. Gij doet hetzelfde, die daar kruipt en u verlaagt voor schepse-
len, die in de schaal der gebeurtenissen
minder zijn dan een stofje, en het beneden
u acht Hem te erkennen, die over een ko-
ningrijk, ja over geheel de aarde, in een oogen-
blik kan beschikken, en zij zijn niet meer!

De grootheid van God in verband met
onze geringheid moet niet alleen vernederen,
maar ook ten diepste beschamen, allen die
de handelingen der hooge Voorzienigheid,
de uitvoering harer raadsbesluiten bedillen,
op hunne godsvrucht eenige aanspraak gron-
den, of daardoor meenen iets voor te hebben.

God is niet alleen groot in al zijne
werken, maar ook in zijne wegen. Deze
wegen zijn dikwerf, zoo in het algemeen
met het menschedom, met de gemeente des
Heeren, met het vaderland, ook in het bij-
zonder met ons en de onzen, anders dan
wij gewenscht of verwacht hadden. Soms
zijn die wegen geheel in strijd met onze
plannen, voornemens en begeerten. Zij schij-
nen krom, verward en ondoelmatig te zijn.
Er wordt toegelaten, wat gij, aan het roer

der wereld zijnde, nooit zoudt gedoogen. Er wordt verhoogd, die gij meent dat verne-
 derd moest worden; er wordt verdrukt,
 dien gij in eere zoudt plaatsens; er sterven,
 die gij boven anderen zoudt willen behou-
 den; er blijven leven, wier dood gij een
 zegen, eene uitkomst zoudt rekenen. Het
 gaat en het ging steeds anders toe in de
 wereld, dan de wijste en beste, om nu
 niet te zeggen, de dwaze en zelfzoekende
 mensch dacht. Het gevolg daarvan is hei-
 melijk of openlijk bedillen, ontevreden mor-
 ren of moedeloos klagen. Schaam u, o
 mensch! die van gisteren zijt en niets weet,
 en met al uwe wijsheid bij God een dwaas
 zijt. Moest gij dan den zin des Heeren be-
 sturen? Moest de Allerhoogste u tot zijn
 raadsman gekozen hebben? Zou Hij het
 van ons moeten leeren, welke de regte weg
 zij? Zouden wij Hem moeten aanwijzen den
 weg des veelvoudigen verstands? Schaam u
 en verfoei u in stof en asche, waanwijs
 schepsel, dat gij u vermeet uitspraken te
 doen over dingen, die u te hoog en te
 wonderlijk zijn! Kunt gij de hoogte des
 hemels meten, of de diepte der zee peilen?

En zoudt gij dan met uwe onderzoekingen het werk des Almagtigen kunnen uitvinden? Weet gij dan niet, dat Gods ontwerpen den tijd en de eeuwigheid omvatten, dat het zijne eere is eene zaak te verbergen, dat Hij alle dingen schoon maakt op zijnen tijd? Ook kunnen wij het werk van God, van het begin tot het einde, nooit bevatten en, gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde, alzoo zijn zijne wegen hooger dan de onzen. Waar waart gij, toen Hij de aarde grondde, en van de hemelen met eene span de maat genomen heeft? Gij kunt uwen eigen weg niet regelen, en gij zoudt een plan voor het wereldbestuur ontworpen hebben! Aanbid in het stof; zwijg den Heer; verbeid Hem en wacht op het einde des Heeren. Is het onverstand en dwaasheid, wanneer onkundige menschen de maatregelen eener wijze regering, waarvan zij zamengang en doel niet kennen, in hunne onwetendheid beoordeelen; het wordt verfoeijelijke vermetelheid, wanneer de nietige sterveling de handelingen en wegen van de opperste en ondoorgrondelijke Wijsheid berispt.

Schamen moeten wij ons bij elke opwel-

lende gedachte, die ons hiertoe vervoeren zou. Maar ook schamen moeten wij ons, wanneer wij zouden meenen door de bevleete hulde onzer godsdienstoefeningen Hem eene dienst te bewijzen, en daarop regt van aanspraak op zijne gunst en zegen zouden willen bouwen. De bosschen en dieren van den *Libanon* zijn niet genoeg om te branden; geen tempel is groot genoeg, al vervulde hij de gansche aarde; geen hart is ruim, geene tong welsprekend genoeg, om Hem naar waarde te verheerlijken. Al gaaft gij al uwe goederen, ja uw eigen leven Hem ten offer, dan zijt gij nog verre beneden de waarde van Hem, dien wij niets geven, of het is reeds het zijne, en wien wij nooit tot onzen schuldenaar maken kunnen. Regt van aanspraak en verdienste kunnen wij nooit voor Hem bekomen, die aan ons nooit eene verpligting hebben kan. En dan zal de mensch op zijne, zoo dikwerf slechts uitwendige, althans altijd met zonde bevleete godsdienstverrigtingen zich iets laten voorstaan! Dan zal hij die als een tol en eene schatting beschouwen, waardoor hij op de rekening zijner tallooze

schulden iets zou kunnen afbetalen, en zich der Goddelijke gunst waardig maken! Schaam u zulk overleg. Zouden wij Hem iets geven, dat ons zou kunnen vergolden worden? Kunnen wij Hem ooit eenige dienst bewijzen? Moeten wij Hem, den Hooge en Heilige, niet telkens nog vergeving vragen voor onze beste en hartelijkste eerbewijzing? En zouden wij dan dwaas genoeg zijn om iets in rekening te willen brengen bij den alwetenden en heiligen God?

Dezelfde waarheid, die ons vernedert en beschaamt, kan ook ter opwekking strekken. Die onbeschrijfelijk groote God kan, wil en moet ook onze God zijn. Juist omdat Hij zoo groot is, en men in de geheele wereld niets bij Hem vergelijken kan, moeten wij Hem tot onzen vriend, tot onze hulp en toevlugt hebben. Zonder zijne gunst en vriendschap zijn wij arm en ongelukkig, al hadden wij de wereld voor ons. Immers al wat er buiten Hem is, is enkel ijdelheid. Het kan ons niet voldoen, niet redden of helpen. Wij hebben het gezien,

die groote en vreeselijke God is, in het licht van het Evangelie beschouwd, niet afschrikkend, maar uitlokkend. Wij zijn niet te gering voor Hem, om zich aan ons in al zijne heerlijkheid te openbaren, niet te klein, dan dat Hij ons door zijn woord zou roepen, niet te onwaardig, dan dat Hij zich over ons niet zou willen ontfermen, en ons een' naam en eene plaats geven onder zijne kinderen en gunstgenooten. Beseffen wij eenigzins hoe nietig en schuldig wij voor Hem zijn; eenigzins hoe heerlijk en heilig Hij is, die door het woord zijner genade nog aan ons laat arbeiden; hebben wij eenig gevoel van het groote, dat Hij ons betoonen en aan ons doen wil, en in CHRISTUS reeds gedaan heeft; dan moet gij, die dit leest, en ik die dit schrijf, wel van verbazing ter aarde vallen bij de gedachte: de Heer van hemel en aarde, mijn Schepper bidt mij, met nederbuigende liefde, om tot Hem weder te keeren, mij met Hem te laten verzoenen en in zijne zalige vriendschap te deelen. Is het dan kwaad Hem te dienen, of weet iemand een belangrijker toevlugt, een' magtiger' vriend, een' hooger schat,

dan Hem tot zijn God tot zijn deel te hebben? Waarom ons dan langer van Hem afgekeerd en geweigerd naar de stem van Hem, onzen Maker, te luisteren, en ons van een geluk beroofd, dat alle denkbeelden en verwachtingen te boven gaat? Wat is er, dat ons zou terughouden en doen aarzelen? Zou het onze geringheid zijn? Maar het is Hem niet te klein, om zich *onzen God* te noemen. Is het ons gebrek en veelvuldig bederf? Maar zou Hij die hemel en aarde vervult, niet in staat zijn om in uwe nooden te voorzien? Is het de menigte onzer zonden? Maar zegt Hij zelf niet: *al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wolle*, Jesaia 1: 18. *Ik delg uwe overtredingen wit als eenen nevel, en uwe zonden als een wolk*, Jesaia XLIV: 22. Er is en blijft een onmetelijke afstand tusschen God en ons, die in de eeuwigheid ook zal blijven voortduren, tusschen het oneindige en eindige. Doch er is een andere afstand, die kan en moet worden weggenomen; het is die onzer verwijdering van Hem. Deze wil Hij doen ophouden.

In Christus Jezus nadert Hij weer tot ons, en door het geloof in Hem en de toewijding van ons hart en van ons leven aan Hem wordt die breuke weer hersteld. Maar zonder dat moet Hij zich tegen ons betoonen; en hoe zouden wij dan ontvlieden, indien wij ons van Hem afkeeren? Heil u, die u moogt beroemen in dezen God, als uwen God, uw deel en uwe hope! Laat het gevoel uwer kleinheid toch steeds vereenigd zijn met de vertegenwoordiging van zijne grootheid, dan zult gij ootmoedig en blijmoedig uwen weg kunnen bewandelen. Zoekt hoe langer zoo meer goede en groote gedachten van Hem aan te kweeken. Men kan niet diep genoeg voor Hem bukken, maar ook niet te veel van Hem verwachten. Zou het besef van uwe nietigheid en bevleetheid u soms belemmeren in uwe toenadering tot en uwe hope op God? Vergeet dan niet, dat wij de toeleiding tot den troon der genade ontvangen hebben door Jezus Christus, en dat wij door Hem te allen tijde tot den troon zijner ontferming gaan mogen. Is zijn weg en leiding met u soms vreemd en donker, zeg nooit: *mijn weg is voor den Heere verborgen*, maar denk liever: *daar is geene*

doorgronding aan Zijn verstand, en die den Heere verwachten, zullen niet beschaamd gemaakt worden. Onder zijne hand en leiding zullen u, indien gij slechts blijft in zijne liefde, alle dingen mede werken ten goede. Vergeten wij niet, dat Hij God is en wij, schepselen, het maaksel zijner handen zijn; dat Hij moet regeren, en wij slechts te volgen hebben; dat de sterkte Godes is, en dat wij door zijne kracht alles zullen vermogen! Ontvalt u het schepsel, God de almachtige blijft u over. Houd u slechts vast aan Hem, als ziende den Onzienlijke, en wat er ook gebeure, al bezwijkt uw vleesch en hart, Hij zij en blijve de rotssteen van uwe hope en uw deel in eeuwigheid!

De hoogheid van God en de geringheid der menschen, die wij in de woorden van den alouden Godsman zoo treffend geteekend vinden, kan ons ook ter bemoediging dienen. De volken van Europa zijn in beroering, de troonen der vorsten waggelen of zijn omver gerukt. Veler uitzigten worden ver-

donkerd, en uit een beklemd hart rijst wel eens de twijfelmoedige vraag op: wat zal er van ons en de onzen, van vaderland en kerk worden? Als wij op menschen zien, dan zou ons de moed ontvallen, zelfs bij al den goeden wil van zoo velen onder ons. Doch wij rekenen op geene menschelijke hulp; zij kan en zal ons niet redden buiten God. Als Hij voor ons is, dan hebben wij niets te vreezen. Wat toch zijn de magtigste volken en stoutste gebieders bij Hem? Minder dan ijdelheid. Hij, die in den hemel woont, belacht de raadslagen der vorsten en verijdelt de ontwerpen der magtigen. Bij Hem is onze hulpe; bij dien God, die de wateren met zijne vuist meet, en de gedachten der volken verbreken kan, moet onze toevlugt zijn, en in Hem onze sterkte. Als er naar geen regt en gerechtigheid op aarde meer gevraagd wordt, als men met verbond en eed speelt, als er bij degenen die zich alles aanmatigen magt is, dan is er toch nog Één hooger dan de hoogen, er schiet nog Één over, die op aarde vonnis geeft. Of zou het den Allerhoogste ontbreken aan magt en wijsheid om

ons te beveiligen? Zijne hand is niet verkort. Gedenk, hoe Hij meermalen in bangen nood aan dit land heeft welgedaan en redding geschonken ter bekwaamer tijd. Neen! Neêrland zegge niet met het moedelooze Juda: *mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn regt gaat van mijnen God voorbij. Heft uwe oogen op naar boven, en ziet wie deze dingen geschapen heeft, die in getal hun heir voortbrenkt, en roept ze allen bij name, van wege de grootheid zijner kracht, en omdat Hij sterk van vermogen is.* Weet gij het niet, hebt gij het van uwe vaderen niet gehoord, in de geschiedenis niet gelezen, en met uwe eigene oogen aanschouwd, dat de eeuwige God, de Schepper van de einden der aarde niet moede noch mat wordt? Maar zal Hij opstaan ter onzer beveiliging? Hij is een God die zich verborgen houdt, er is geene doorgronding aan zijn verstand. Hij kan, om ons nog dieper te vernederen, van wege onze zonden, veel toelaten. De benaauwdheid der tijden kan klimmen; wij hebben alles verbeurd; de moedwil en het geweld kunnen onder zijne hooge toelating voor een' tijd schijnen hun oogmerk te bereiken. Maar

dat zij op den duur zegevieren, zal de Regter der aarde, die regt doet, niet gedoogen. Bijbel en ondervinding zijn hier de vaste grondslagen onzer verwachting. Doch als God zal redden, dan wil Hij ook van ons gezocht worden; dan moeten wij onze nietigheid en schuld voor Hem willen erkennen; dan moet het oog nu boven alles en onder alles op Hem gevestigd zijn. Zoo zal Hij ter zijner tijd toonen, dat Hij het gebed hoort en het licht uit de duisternis doet voortkomen. Wat er ook gebeure, die den Heere verwachten zullen niet beschaamd worden, en die gelooft zal niet haasten. Dit weten wij, dat de Heer nooit verlaten heeft de genen die Hem zoeken, en dat Hij altoos bevonden is, en ook nu nog krachtig zal bevonden worden eene hulp te zijn in den tijd der benaauwdheid! —
